

Drsnák s hlasem medovým

„Chci vyprávět vám příběh o jedné dívce s vlasem medovým, ale jak to bylo tenkrát v noci, to se přesně nedovím. Já vím jen, že jsem spěchal a řek' si tenkrát: Tak si cestu zkrát' spodem, kolem jezera, kde cestu kříží železniční trať.“

Že ty verše znáte? Je to jeden z nesmrtelných textů Mirka Hoffmanna ze Stodůlek, frontmana legendárních Zelenáčů a jedné z největších osobností české country hudby. Koncem března oslavil krásné osmdesátiny. Takovéto kulatiny jsou dost dobrá záminka k tomu, abych ho požádal o rozhovor. A sympatický jubilant mi ho ochotně poskytl.

Kdy vás poprvé nějak výrazně oslovila country?

Nevím, jestli to byla vyloženě country, ale tady tenkrát hráli Kučerovci. Strašně se mi to líbilo, havajská kytara, bylo to melodické a pro nás trochu neobvyklé, protože v rádiu se tehdy hrála úplně jiná hudba. Když jsem byl na vojně, tak byli v největším laufu a mně se to tak líbilo, že jsme na vojně udělali takovou skupinu „à la Kučerovci“. Hráli jsme jejich písničky, ale protože jsme nechtěli komolit španělštinu, tak jsme si psali i vlastní texty. Hlavním smyslem té kapely bylo ulít se z vojny. Jezdili jsme po okolí (sloužil jsem ve Valašském Meziříčí a v Kroměříži) a měli jsme celkem 49 koncertů. Diváci s námi dokonce jezdili po městech a vesnicích, kde jsme hráli.

Takže armáda se vytahovala, jaké má výborné muzikanty...

Ale jen do té doby, než tam přišel nový politruk. My jsme to 50. jubilejní vystoupení chtěli mít přímo ve Valašském Meziříčí a nazvali jsme ho „Sbohem jeviště“, protože to mělo být poslední vystoupení před civilem. Nechali jsme si dokonce vytisknout plakáty, kde to bylo velkým písmem. Ten politruk nám řekl: „Jak můžete psát ‚sbohem‘, když Bůh neexistuje?“ A bylo po koncertu. To byla divná doba.

A ta kapela po vojně nepokračovala?

Vůbec ne. To byli kluci z různých koutů republiky, už jsme pak v kontaktu nebyli. Ale zajímalo by mě, co se stalo se Šterclem, to byl velký talent. Tvrdil, že je synovec Jardy Štercla, ale nevím, jestli to byla pravda. Na basu hrál Honza Urban, tankista, který měl skoro dva metry, to bych vám přál vidět, když lezl do tanku...

Měli jste tam i dechové nástroje jako Kučerovci?

Trumpeta se tam ozývala v některých mexických věcech, to jsem hrál já. Dokonce jsem kvůli trumpetě dostal tři dny opuštěák, abych ji přivezl z domova. Další třídní opuštěák se mi podařilo dostat, abych domů dojel pro steel kytaru (tenkrát se tomu říkalo havajská kytara). Samozřejmě jsem ji doma neměl. A shánějte ji v Praze takhle narychlo...

Ale nakonec jsem ji zázračně koupil v obchodě někde u Václaváku. Byla dokonce česká, jednoduchá, vlastně takové prkýnko se šesti strunami a zesilovačem. Bohužel nevím, kam se poděla, dneska bych si ji tady doma pověsil jako raritu.

Vy jste hrál na víc nástrojů, že?

Jako kluk jsem chodil do houslí k profesoru Ondříčkovvi, to byla kapacita. Chodil jsem k němu přes pět let, takže vlastně ty základy mám z houslí. V kapele jsem na housle nikdy nehrál, houslisty jsme vždycky měli a lepší.

Na škole jste hrál dokonce v jazzové kapele...

Hráli jsme dixieland, který jsme odposlouchali z Radia Luxembourg, protože noty se sehnat nedaly. Ostatně ti černoští muzikanti v Americe taky nehráli podle not, protože je mnohdy ani neuměli. Muzikanti se vystřídají při sólech, je v tom hodně improvizace.

Taky jste působil v Semaforu. Jak jste se k tomu dostal?

Přišel jsem k tomu velmi nečtyřl. Měli jsme v Pikovicích s kamarády chatu, kam jsme se sjížděli na víkendy, večer se tam zpívalo. Byla to taková parta srandistů, která pořád vymýšlela nějaké fóry. Jedna z nich, Inuše Sedláčková, mi jednou zavolala, že mám druhý den přijít ve tři do Semaforu, že tam mám zkoušku. Myslel jsem si, že to bude zase nějaký žertík. Přijel jsem na skútru do divadla Na Slupi, kde tehdy Semafor sídlil, venku nikdo, tak jsem vešel a tam pan Suchý a pan Šlitr a hned: „Už na vás čekáme. Pojdte na jeviště. Co nám zazpíváte?“ Pořád jsem čekal, kde se objeví rozesmátí kamarádi, ale nebyli tam. Inuše mě varovala, ať nezpívám nic od Matušky, aby neřekli, že ho napodobuju. Ale oni na mě hned, jestli umím něco od Matušky. Tak jsem zazpíval a Suchý řekl, abych přišel v pondělí zkusnout. A za 14 dní jsem byl na jevišti. Tam to šlo rychle. Byl jsem tam pak rok a půl.

Proč jste ze Semaforu odešel?

Kvůli sportu. Hrál jsem tehdy závodně volejbal za Lokomotivu Praha, vyhráli jsme mistrovství republiky a v rámci Poháru mistrů evropských zemí jsme začali jezdit po Evropě. Měl jsem dilema – buď divadlo nebo volejbal – a dal jsem tehdy přednost volejbalu. Říkal jsem si, zpívat můžeš i v šedesáti, ale hrát volejbal ještě tak sedm let a konec. To jsem netušil, že u toho zpívání opravdu vydržím tak dlouho.

Volejbal jste hrál od mládí?

Já jsem od dětství hodně sportoval, např. jsem skákal do výšky. Bylo to díky tátovi, který byl mistr republiky v chůzi a chtěl, abych dělal atletiku. Navíc jsem chodil na gymnázium na Malé Straně vedle Tyršova domu, kde jsme mohli využívat sportoviště. Třeba na maturitu jsem se učil tak, že jsem běhal po okruhu a přitom se šprtal maturitní otázkou. Šlo to líp, než kdybych seděl za stolem.

Co jste si ze Semaforu odnesl?

Rozhodně kázeň. V divadle je všechno vypočítané na vteřiny a všechno musí klapat podle scénáře. Jedině trumpetista Jelínek si občas dovolil nějakou hloupost a taky za to většinou dostal vynadáno. Na koncertě můžete reagovat na výkřiky z publika, bavít se s diváky, to v divadle nejde.

Když po volejbalové éře nastala ta hudební, začali jste hrát country. Nejdříve převzaté skladby. Kde jste sháněl desky?

To nebyly ani tak desky, my jsme to měli odposlouchané z rádia. Poslouchali jsme Mnichov, který navíc rušili, natáčel jsem to na páskový

FOTO: ARCHIV MIRKA HOFFMANN

magnetofon Sonet Duo. Chytali jsme se hlavně melodie a to ostatní jsme si k tomu museli dodělávat sami.

První roky jste hrál vlastně ještě při zaměstnání.

Skoro tři roky jsem pracoval a vystupoval zároveň. Ve tři hodiny na mě před ZPA Košíře, kde jsem tehdy dělal, čekal autobus a jeli jsme s klukama hrát třeba na Moravu. To byla těžká doba, únava, nevyspání. Když si na to zpětně vzpomínám, tak si říkám, jak jsem to mohl vydržet. Ale tenkrát mi to tak nepřišlo.

A tak jste se rozhodli, že budete dělat muziku naplno.

Ono to bylo trochu složitější. Manželka tehdy pracovala dlouhodobě v Ženevě a měla Citroëna.

Občas mi ho tady na nějakou dobu nechala. A když jsem jednou zaparkoval vedle žigulíka „soudruha“ reditele, tak mi ho začal závidět. Sice jsem mu to vysvětlil, ale od té doby po mně jel a začal mě kádrovat – co jsem kdy dělal, co dělali moji rodiče. Tak jsem si rychle spočítal, že mě muzika uživí lépe než ZPA a dal jsem výpověď. Musel jsem udělat zkoušky v Pražském kulturním středisku, které museli mít všichni profesionální hudebníci.

S kapelou jste hráli americkou country. Zpívali jste někdy anglicky?

Já nikdy. Měl jsem sice ve škole angličtinu a leccemu jsem rozuměl, ale když jsem si představil, jak ten jazyk kazím, tak jsem radši začal psát české texty. Kluci z kapely ale jezdili v létě do Německa s Pierrem Bricem, představitelem Vinnetou, a tam hráli pod širým nebem a zpívali anglicky a dokonce německy. Pavel Král se drtil texty v němčině. Já jsem nejezdil, protože jsem chtěl být taky někdy doma s rodinou. Měli jsme třeba třicet koncertů do měsíce a to byl docela záhub.

Kde všude jste hráli v zahraničí?

Kromě zmíněného Německa, kam kluci jezdili řadu let, jsme hráli taky v Rakousku, Lucembursku, Belgii. Zpívali jsme česky bez moderování. Jenom v Polsku to uváděl Petr Novotný v polštině. To byl hrozně aktivní člověk. Když jsme byli ve Finsku, tak on se, klobouk dolů, naučil celý komentář ve finštině. My jsme stáli v zákulisí a smáli jsme se, jak tam tu nesrozumitelnou řeč válí, i s přízvuky. Ale diváci reagovali – tam, kde se měli smát, se opravdu smáli, takže rozuměli.

Jak vznikaly vaše české texty? Držel jste se námětu původního textu písničky?

Abych řekl pravdu, tak jsem si přeložil název a podle toho jsem napsal text. Některé texty jsem si nechal přeložit celé od lidí, kteří uměli výborně anglicky, ale oni sami říkali, že jsou to hrozné slátaniny, spíš do dechovky. Já jsem šel vždy po textech, které měly obsah. Říkal jsem si, že country je přece příroda, koně, příběh...

Čím to je, že to téma divokého západu lidí v Čechách chytlo?

Právě proto, že to bylo něco vzdáleného, exotického. Dneska tam lidé mohou odjet na dovolenou nebo tam dokonce i léta žít, ale tenkrát to bylo tabu.

Myslíte, že to byla reakce na většinovou kulturu, stejně jako třeba tramping?

Určitě. A diváci to tak zaplaťpánbůh cítili. Cenzoři ale stále dohlíželi na naše texty a pořád mi něco vyškrtávali. Třeba v *Dívce s vlasem medovým* jsem měl: „jak to bylo tenkrát v noci, to se přesně nedovím“. A oni mi na to řekli: „To takhle nemůžete napsat, český člověk přece není hloupý, ten se dozví všechno.“ Nebo se jim nelíbilo, že lampa za stojící postavou „na silnici vrhá stín“. „To je ponurý, soudruhu,“ řekl ten cenzor a musel jsem napsat „zář“, čímž to trochu ztratilo logiku. Byly to debaty, to si nedovedete představit.

S kapelou jste strávil velkou část života. To je skoro jako druhá rodina.

Já do dneška nedovedu pochopit, že po těch desítkách společných let v autech, na hotelech a na jevišti u nás nevznikla ponorková nemoc. Ne, že bychom se někdy nepohádali, ale vždycky to bylo kvůli muzice, ne z osobních důvodů. To beru jako velký klad Zelenáčů a důvod, proč ještě existují.

Zelenáči Mirka Hoffmanna

FOTO: GÁBINA KRBCOVÁ – ATELIER FOTOGABA

Kdy jste začal skládat písničky s vlastní hudbou?

To přišlo postupně. Vždycky jsem nějakou složil, zařadil mezi ostatní a zkoušel jsem, co to udělá. A neztratily se tam, tak jsem dal na desku dvě svoje skladby, potom tři... Po roce 1989 začal kolotoč s tantiémami. České texty k převzatým písním se musely přeložené posílat do Ameriky ke schválení původním autorům. Což někdy trvalo třeba dva roky. A dokud jsme neměli souhlas autora, tak se píseň nemohla dát na desku. Tak jsem raději začal víc psát písničky sám, a tím se to vyřešilo.

Víte, kolik jste dohromady napsal písniček a textů?

Vůbec ne, nikdy jsem to nepočítal. Dokonce ani přesně nevím, kolik jsme vydali desek, je to dost přes dvacet, ale nemám potřebu to počítat.

Kdo se podle vás nejvíce zasloužil o českou country?

Jmenovat někoho konkrétního bych se neodvážil, to byly desítky lidí. Česká country má řadu větví – moderní country, bluegrass a další – a v nich působila spousta skvělých kapel. Celá ta základna country byla, možná už není, ale v 70. a 80. letech byla na špičkové úrovni a srovnatelná se zahraničím. Jedna věc mě ale hodně potěšila. Když tady byl v roce 1997 Johnny Cash, zpíval v Lucerně, tak si nechal přinést štos nahrávek české country, aby si je mohl na hotelu poslechnout. A potom řekl, a bylo to i v novinách, že jediní Zelenáči se mohou rovnat s americkou country muzikou.

Jak vidíte dnešní mladé country kapely?

Jak to mám posoudit, když je nikde nehrajou? Všechny country stanice hrají samé retro a když je tam náhodou nějaká současná muzika, je to spíš folk než country. V televizi je teď country stanice, kterou si občas pouštím. A můžu vám říct, že to je úplně jiná hudba. Basa, bicí, rytmus tam buší... Country má být lehká muzika. My jsme měli taky bubeníka, ale Jarda Hnyk, to je zázračný muzikant, který hrál lehce, aby ho slyšela kapela a držela se rytmu, než aby se snažil vyniknout.

Když jste byl celý život profesionální muzikant, jak se vám to podařilo skloubit s rodinným životem?

To se zeptejte spíš manželky. Mě by to samotného zajímalo. Já ji obdivuji, protože byla často s holkama na všechno sama. Když jsme odjeli na šňůru, tak jsem byl třeba 5 – 6 dní v jednom tahu pryč z domova.

Jak jste to zvládala, paní Hoffmannová?

Jarka Hoffmannová: Já jsem neměla moc čas o tom přemýšlet. Nějak jsme to zvládali. Když byl dlouho pryč a vrátil se, byla to pro holky velká vzácnost. A on si to užíval. Nikdy jim třeba nenaplácal. Nebylo to snadné období, ale přežili jsme to a jsme pořád spolu – od svatby 46 let a celkem jsme spolu 50 let.

Skládáte ještě písničky, pane Hoffmann?

Mírek Hoffmann: Dneska už ne, leda do šuplíku. Ale chtěl bych vydat výběr nejlepších písniček, snad se to podaří.

Tak to držím palce.

Přejeme oslavenci ještě jednou všechno nejlepší, hlavně hodně zdraví, energie a dobré nálady.

Samuel Truschka